

Olszewski Rafał¹,
 Michalak Jarosław²
 Jerzy Kupiński³

Jednostki i działania, których celem jest eliminacja zagrożeń w transporcie drogowym

Wstęp

Zapewne większość obywateli RP byłaby w stanie wymienić zagrożenia związane z transportem drogowym, a także służby odpowiadające za eliminowanie i likwidację tychże zagrożeń. Jednak spektrum zagrożeń, jak i działania służb, które nie tylko je eliminują, ale także dbają o zwiększenie bezpieczeństwa na drogach jest o wiele szersze niż nam się wydaje. Mówiąc o transporcie drogowym nie powinniśmy myśleć jedynie jako o działalności gospodarczej wykonywanej w zakresie przewozu rzeczy lub osób przez pojazdy samochodowe przyczepy lub naczepy⁴. Słowo transport drogowy winniśmy postrzegać jako wszystko co związane jest z poruszaniem się na drogach, czy to przez samochody osobowe, samochody ciężarowe czy jednoślady. Rozwój gospodarki RP w ostatnich latach XX wieku spowodował rozwój transportu drogowego na terenie Polski. Zaletą tego jest na pewno wzrost dochodu narodowego, jednak z drugiej strony spowodowało to zwiększenie ilości wypadków drogowych. Większa ilość samochodów na naszych drogach, szybsze niszczenie się dróg oraz co raz większe zanieczyszczenie środowiska naturalnego, to tylko najważniejsze, a zarazem najgorsze skutki rozkwitu transportu drogowego. Wraz ze zwiększonym ruchem na drogach, zagrożenia wynikające z rozwoju transportu drogowego stały się priorytetowym kierunkiem działań służb, które odpowiadają za bezpieczeństwo i ratownictwo drogowe w Polsce.

W sytuacjach kiedy dochodzi do wypadków drogowych, w których zagrożone jest życie i zdrowie ludzkie, tylko sprawnie działające i współpracujące ze sobą służby dają możliwość zmniejszenia skutków i śmiertelności tych zdarzeń. Na co dzień to nie tylko działania ratownicze, ale także akcje społeczne i prewencyjne, które mają zapewnić zwiększenie bezpieczeństwa na drogach.

Zagrożenia drogowe

Czynnikiem, który ma zdecydowanie największy wpływ na bezpieczeństwo ruchu drogowego jest człowiek. To właśnie od zachowania ludzi na drogach najczęściej zależy ilość wypadków. Dużo mniejszy wpływ na bezpieczeństwo mają inne czynniki takie jak pogoda czy stan nawierzchni. Z raportu Komendy Głównej Policji „Wypadki drogowe w Polsce w 2011 roku” jednoznacznie wynika, że główną przyczyną wypadków jest niedostosowanie prędkości do warunków ruchu. Nie zawsze oznacza to nadmierną prędkość lecz niedostosowanie jej do warunków atmosferycznych i stanu dróg. W 2011 roku wydarzyło się 40 065 wypadków gdzie w 2010 roku o 1233 wypadki mniej, czyli 38 832. W 2011 roku na polskich drogach zginęło 4 189 osoby a 49 501 osób zostało rannych⁵. W 2010 roku liczba wypadków była mniejsza.

Analizując bardzo szczegółowy raport Komendy Głównej Policji można wysnuć kilka bardzo ważnych wniosków, które pokazują jednoznacznie jak duże niebezpieczeństwo czeka na użytkowników polskich dróg. Województwem, które w 2011 roku miało najgorsze statystyki było województwo śląskie. Doszło w nim do 5031 wypadków - w tym zabitych zostało 347 osób, a 6111 rannych. Z drugiej strony za najbez-

¹ Mgr Olszewski Rafał, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

² Dr Jarosław Michalak, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

³ Dr Jerzy Kupiński, Akademia Marynarki Wojennej w Gdyni

⁴ Ustawa o transporcie drogowym z dnia 6 września 2001 roku

⁵ Biuro Ruchu Drogowego, *Wypadki Drogowe w Polsce w 2011 roku*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2012

pieczniejsze województwo w 2011 roku można uznać województwo podlaskie, gdzie doszło do 816 wypadków w tym 152 śmiertelnych.

Zagrożeniem, które wciąż się powiększa i przez które dochodzi do co raz większej ilości wypadków jest alkohol. Brawura, zwiększona odwaga i niedostrzeżenie zawczasu niebezpieczeństw, to tylko kilka czynników, które zmieniają się po spożyciu alkoholu. W 2011 roku doszło do 4 972 wypadków, w których śmierć poniosło 559 osób, a rannych zostało 6 075 osób – ich sprawcami byli nietrzeźwi użytkownicy dróg. Najliczniejszą grupę stanowili kierowcy pojazdów osobowych, którzy spowodowali 2 075 wypadków w tym 265 śmiertelnych. Drugą grupę sprawców wypadków na drogach po spożyciu alkoholu stanowią piesi. Osoby te spowodowały 1 106 wypadków - w ich wyniku śmierć poniosło 139 osób, a 987 osób zostało rannych⁶. Z raportu wynika, że co czwarty pieszy sprawca wypadku był pod wpływem alkoholu. Następną grupą (co ciekawe) nie są kierowcy ciężarówek czy inne osoby wykonujące zawód związany z poruszaniem się po drogach, ale rowerzyści, którzy po spożyciu alkoholu spowodowali 244 wypadki w tym 12 śmiertelnych.

Kolejnym czynnikiem, który ma wpływ na bezpieczeństwo drogowe jest obecność rowerzystów, motorowerzystów i maszyn rolniczych. Największe zagrożenie związane z maszynami rolniczymi występuje w trakcie okresu żniw, orki oraz zasiewów. W tym czasie rolnicy używają sprzętu, który bardzo często jest niesprawny, nie dopuszczony do użytku – nie posiadający przeglądu rejestracyjnego czy odpowiedniego oświetlenia. Kierowcy ciągników rolniczych w 2011 roku byli sprawcami 145 wypadków w tym 20 śmiertelnych - co jak na tak rzadko włączające się do ruchu pojazdy, stanowi duże zagrożenie⁷. Rowerzyści czy motorowerzyści także mają swój wpływ na pogorszenie bezpieczeństwa polskich dróg. Najczęściej użytkownikami tych dwóch środków transportu są osoby młode, które nie mają jeszcze rozwiniętej umiejętności przewidywania skutków swoich zachowań oraz zachowań innych użytkowników dróg. Brawurowa jazda bez kasków, wyścigi rowerowe po drogach i chodnikach nieprzystosowanych do tego są najczęstszą przyczyną tragedii. W 2011 roku rowerzyści spowodowali 1 854 wypadki w tym 143 z nich skończyły się śmiercią poszkodowanych, a 1 766 osób zostało rannych. W związku z mniejszą popularnością moto-

rowerów, kierowcy tych pojazdów spowodowali tylko 994 wypadki w tym 56 ze skutkiem śmiertelnym⁸. Dodatkowym elementem przez który dochodzi do tylu wypadków rowerowych jest brak ścieżek przeznaczonych dla użytkowników rowerów. W Polsce nadal jest ich zbyt mało, a jeżeli są to tylko w dużych miastach.

Następnym zagrożeniem drogowym są motocykliści. Pasjonaci jednośladów korzystają ze swoich maszyn najczęściej w okresie wiosenno-letnim, kiedy warunki atmosferyczne sprzyjają poruszaniu się tego typu pojazdami. Motocykliści w 2011 roku spowodowali 1 160 wypadków, a w tym 183 wypadki śmiertelne. Podobnie jak w przypadku maszyn rolniczych częstą przyczyną wypadków z udziałem motocyklistów jest niesprawność lub nieprzystosowanie maszyny do poruszania się po drodze. W 2011 roku zły stan techniczny pojazdów (głównie oświetlenie) był przyczyną 80 wypadków drogowych. Ciągłe zwiększająca się ilość motocyklistów na polskich drogach powinna iść w parze z nauką zachowań bezpiecznego poruszania się, a także edukacją kierowców samochodów osobowych. Niestety statystyki i niemalże codzienne doniesienia prasowe pokazują, że jest inaczej.

Kolejnym, istotnym zagrożeniem na polskich drogach jest czas i warunki atmosferyczne. W 2011 roku najwięcej wypadków wydarzyło się w okresie wakacyjnym - czerwiec (9,9% ogółu), wrzesień (9,8% ogółu) i sierpień (9,7% ogółu). Jednakże najwięcej osób zginęło w grudniu, gdzie warunki atmosferyczne i zbliżające się święta Bożego Narodzenia powodują zwiększony poziom stresu wśród kierowców – 10,8 % ogółu ofiar śmiertelnych wypadków⁹. Niezależnie od pory roku, to w ciągu dnia dochodzi do największej ilości wypadków, natomiast wypadki w nocy przynoszą największą ilość ofiar śmiertelnych. W co czwartym wypadku, który zdarzył się w nocy, ginie człowiek w dzień w co trzynastym. W 2010 i w 2011 roku najwięcej wypadków zdarzyło się przy dobrych warunkach atmosferycznych (w 2011 – 26 710 wypadków). Wypadki w takich warunkach wynikają z poczucia większego komfortu jazdy oraz zwiększonych prędkości osiąganych przez pojazdy – czego wynikiem są tragiczniejsze skutki wypadków.

Ostatnim zagrożeniem wpływającym na bezpieczeństwo drogowe jest transport osób i rzeczy. Transport samochodowy należy do najczęstszej formy przewozu ładunków i osób w Polsce. Pomimo jego atutów,

⁶ Ibidem

⁷ Ibidem

⁸ Europejski Atlas Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, www.eurorap.pl, dostęp: 18.10.2012

⁹ Ibidem

takich jak szybka i łatwa możliwość dotarcia do celu podróży, możliwość transportu „door to door” oraz konkurencyjne ceny w porównaniu do innych gałęzi transportu, ten typ transportu przyczynia się do podnoszenia ryzyka niebezpieczeństwa na drogach. W 2011 roku doszło do 2 341 wypadków samochodów ciężarowych, w których zginęło 288 osób, a 3 023 osoby zostały ranne. Jeżeli chodzi o transport ludzi w tym samym roku doszło do 364 wypadków, w których 11 osób poniosło śmierć.

Podsumowując, statystyki jasno wskazują, że zdarzenia które dzieją się na drogach należą do najbardziej niebezpiecznych sytuacji w których śmierć ponosi tysiące osób. Co gorsza wskaźnik ilości wypadków wciąż rośnie - w okresie od stycznia do września 2012 doszło do 27 227 wypadków w tym 2 553 osoby zginęły, a 34 102 osoby odniosły obrażenia. To już ponad 50% zeszłorocznej ilości wypadków, także tych ze skutkiem śmiertelnym¹⁰.

Jednostki ratownicze związane z transportem drogowym

Początek lat 90. w Polsce zaowocował nie tylko zmianami politycznymi, ale i gospodarczymi. Co za tym idzie zwiększyła się ilość różnego rodzaju zagrożeń. Konieczna stała się transformacja działań ochrony przeciwpożarowej, działań medycznych itp. 24 sierpnia 1991 roku została powołana Państwowa Straż Pożarna, której od tej pory głównym zadaniem jest walka z pożarami oraz następstwami klęsk żywiołowych¹¹. Do pozostałych zadań Państwowej Straży Pożarnej – PSP należą między innymi: analizowanie zagrożeń pożarowych i terytorialnych, ratownictwo drogowe i usuwanie skutków wypadków¹². W strukturze PSP, na której czele znajduje się Komenda Główna PSP to właśnie jednostki najniższego szczebla – Jednostki Ratowniczo Gaśnicze, które bezpośrednio podlegają pod Komendę Wojewódzką - mają za zadanie ratowanie życia i zdrowia ludzkiego¹³. Do podstawowych zadań Jednostek Ratowniczo Gaśniczych należą:

- „wykonywanie pomocniczych czynności ratowniczych w czasie klęsk żywiołowych oraz likwidacji miejscowych zagrożeń przez inne służby ratownicze,
- prowadzenie akcji ratowniczo – gaśniczych w czasie walki z pożarami oraz likwidacja miejscowych zagrożeń,
- prowadzenie szkolenia pożarniczego i doskonalenia zawodowego,
- współdziałanie z innymi służbami ratowniczymi,
- utrzymywanie sprzętu i obiektów w pełnej gotowości bojowej¹⁴.”

Jeżeli mówimy o ratownictwie drogowym, to właśnie główne zadania spadły na Państwową Straż Pożarną, która doprowadziła do powstania w 1995 roku Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego (KSRG). Jego celem jest ochrona życia, mienia lub środowiska, walka z pożarami i klęskami żywiołowymi, ratownictwo techniczne, chemiczne, medyczne i ekologiczne¹⁵. Poprzez wprowadzenie KSRG zaczęto dążyć do współpracy z wieloma podmiotami, których zadania mają związek z ratowaniem lub ochroną mienia - i tak w skład systemu KSRG, oprócz PSP, wchodzi podmioty współpracujące takie jak: Ochotnicze Straże Pożarne, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe, Policja, Polski Czerwony Krzyż, jednostki Pogotowia Ratunkowego, Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe, Górskie Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe czy też Związek Harcerstwa Polskiego. Tak duża liczba podmiotów działająca wspólnie w ramach KSRG pozwoliła na stworzenie jednolitego układu, którego celem są jak najskuteczniejsze działania ratownicze¹⁶. W ramach jednolitego systemu, wprowadzono także standardy jednolitego wyposażenia ratowniczego, którego najlepszym przykładem jest torba „PSP-R1” używana przez większość podmiotów ratowniczych.

Głównym przeciwnikiem służb ratowniczych w trakcie wypadków drogowych jest czas. Tylko dzięki sprawnym działaniom służb możliwe jest ratowanie życia ludziom oraz minimalizacja innych szkód. W trakcie wypadków na drogach dochodzi do różnych zjawisk z którymi muszą poradzić sobie służby ratownicze. Najczęstsze z nich to:

¹⁰ Ibidem

¹¹ *Utworzenie Państwowej Straży Pożarnej*, <http://www.straz.gov.pl>, dostęp: 18.10.2012

¹² Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 roku

¹³ *Struktura*, <http://www.straz.gov.pl>, dostęp: 18.10.2012

¹⁴ *Zadania JRG*, <http://www.strazbytow.powiat.pl>, dostęp: 18.10.2012

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo gaśniczego

¹⁶ *KSRG*, <http://www.straz.gov.pl>, dostęp: 19.10.2012

- obrażenia ciał poszkodowanych zarówno pasażerów jak i pieszych czy też rowerzystów
- pożary pojazdów
- skażenia podłoża poprzez wycieki
- zasypanie, zalanie pojazdów i znajdujących się w nich pasażerów
- przemieszczenia konstrukcji pojazdów oraz znaczne wgniecenia i pęknięcia¹⁷

W większości przypadków, poprzez wspólne ćwiczenia i programy nauczania służby wypracowały pewien schemat ogólnych założeń – jak działać w trakcie wypadków drogowych.

Działania i akcje prewencyjne prowadzone przez służby

Gdy dojdzie do wypadku w grę wchodzi ratownictwo drogowe, w którym specjalizuje się Państwowa czy Ochotnicza Straż Pożarna, zespoły Ratownictwa Medycznego, które udzielają pomocy poszkodowanym w zdarzeniu drogowym. Na miejsce zdarzenia wzywane są także jednostki Policji oraz inne służby – w zależności od charakteru zdarzenia. Działania tych jednostek polegają między innymi na wyznaczeniu stref zagrożenia, zabezpieczeniu miejsca działań – taśmami, pachołkami itp., gaszeniu pożarów powstałych wskutek zderzenia, wydostawaniu ofiar z pojazdów poprzez rozcinanie ich, udzielaniu pierwszej pomocy poszkodowanym czy ewakuacji ludzi. Przykładowy schemat działania służb na miejscu zdarzenia drogowego to:

- przyjęcie zgłoszenia o wypadku od świadków lub uczestników – zebranie jak największej liczby informacji na ten temat;
- rozdysponowanie służb – w zależności od charakteru zdarzenia: zespoły ratownictwa medycznego, wozy Straży Pożarnej, Policja;
- dojazd jednostek na miejsce – dowódca pierwszego zespołu Straży Pożarnej przejmuje dowodzenie akcją;
- rozpoznanie miejsca zdarzenia, wyznaczenie odpowiednich stref – dla sprzętu ratowniczego, poszkodowanych czy świadków zdarzenia;
- wyznaczenie dowódców stref, zapewnienie łączności między służbami;

- wdrażanie działań ratowniczych: pomoc osobom zakleszczonym w pojazdach, segregacja poszkodowanych, pierwsza pomoc poszkodowanym, transport do szpitali;
- jeżeli jest potrzeba – wyznaczenie miejsca do lądowania śmigłowcom ratunkowym;
- zakończenie działań – podsumowanie, wyciągnięcie wniosków na przyszłość, ustalenie czy ktoś z ratowników potrzebuje pomocy psychologa¹⁸.

Do innych działań związanych z transportem drogowym należy likwidacja skutków wypadków. Gdy podczas wypadku na drodze dojdzie do rozlania chemikaliów czy innych szkodliwych substancji, wzywany jest specjalny chemiczny oddział Straży Pożarnej, którego zadaniem jest usunięcie z drogi danej substancji. Także szkło, i inne fragmenty rozbitych samochodów i infrastruktury drogowej czy pojazdy nie nadające się do samodzielnej jazdy, muszą zostać sprzątnięte. Do neutralizacji rozlanych płynów strażacy używają sorbentów, które najczęściej występują w formie syplonej lub w formie rękawów. Pierwszym rodzajem sorbentu posypuje się miejsce wycieku powodując pochłonięcie go, natomiast rękawami odgradza się to miejsce nie pozwalając na rozprzestrzenianie się wycieku. Innym sprzętem na wyposażeniu Straży Pożarnej jest wyciągarka samochodowa, a także łopaty, kilofy, miotły czy agregaty wysokociśnieniowe, które służą do sprzątania płynów – w tym krwi - z miejsca wypadku. Oczywiście jeżeli do usunięcia jest pojazd, który nie nadaje się do samodzielnej jazdy, wzywana jest laweta. Prawny obowiązek uprzątnięcia miejsca zdarzenia mają jednak zarządcy dróg, dlatego strażacy mają coraz mniej pracy w tym zakresie.

Do działań związanych z bezpieczeństwem transportu drogowego możemy zaliczyć działanie Centrum Powiadamiania Ratunkowego. Jest to miejsce, centrala do której zgłaszane są wypadki gdzie powinna interweniować Państwowa Straż Pożarna, Państwowe Ratownictwo Medyczne oraz Policja i inne służby. Ma to na celu skrócenie czasu potrzebnego świadkom na wezwanie każdej służby oddzielnie oraz koordynację wszystkich służb i skrócenie czasu ich przyjazdu na miejsce, poprzez lepszą koordynację pomiędzy dyspozytorami. Docelowo CPR (Centrum Powiadamiania Ratunkowego) ma działać sprawnie w każdym większym mieście Polski.

¹⁷ J. Kuśmirek, *Program Poprawy Przygotowania Podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego do działań związanych z Ratownictwem Drogowym*, Komenda Wojewódzka PSP Poznań, Poznań 2010

¹⁸ J. Ranecki, *Ramowe zasady postępowania ratowniczego podczas wypadku zbiorowego (wypadki autobusów, karambole drogowe)*, do pobrania na: http://tnij.org/jerzy_ranecki

Działania Państwowej Straży Pożarnej, Policji oraz zespołów Państwowego Ratownictwa Medycznego nie ograniczają się jedynie do przyjazdu i pomocy po wypadku drogowym. Prowadzone są liczne akcje prewencyjne, począwszy od patrolowania ulic, przez festyny o tematyce bezpieczeństwa, kampanie społeczne, po szkolenia kierowców i młodych użytkowników dróg. W najlichniesze akcje zaangażowana jest Policja, jako służba o największych możliwościach prewencyjnych. Jednak nie rzadko w akcje zaangażowane są służby zdrowia oraz strażacy.

Jedną z akcji prewencyjnych prowadzonych przez Policję, Państwową Straż Pożarną, Lotnicze Pogotowie Ratunkowe oraz Główny Inspektorat Transportu Drogowego jest Narodowy Eksperyment Bezpieczeństwa „Weekend bez ofiar”. Akcja przyciągnęła już ponad 11 tysięcy Polaków, a jej celem jest wypracowanie dbałości o bezpieczeństwo w ruchu drogowym i co za tym idzie – zmniejszenie liczby wypadków. W mediach pojawiały się kampanie zachęcające do uczestniczenia w eksperymencie, a także cykl pikników o tematyce bezpieczeństwa w trzech miastach Polski. Z akcją związany był także symulowany wypadek na autostradzie przy udziale licznych służb ratunkowych, a także centrum powiadamiania kierowców smsem, o bieżącej sytuacji na drogach. Całość akcji odbyła się w wakacje 2011 roku¹⁹.

Inna kampania dotycząca bezpieczeństwa na drogach nosi nazwę „Ograniczenia prędkości ratują życie”, której organizatorem jest Krajowa Rada Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. W skład kampanii wchodzi strona internetowa, na której przeczytać można o wpływie prędkości na bezpieczeństwo ruchu drogowego i jakość życia, czasie hamowania pojazdów itp., a także billboard promocyjny. Jest to tylko jedna z wielu licznych akcji organizowanych przez Radę Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego. Inne kampanie przez nich organizowane dotyczą zapinania pasów, jazdy po pijanemu czy problemu skoku do wody na główkę w miejscu do tego nie przeznaczonym²⁰.

Bardzo głośną w Polsce jest akcja „Bezpieczny przejazd – zatrzymaj się i żyj”, wspieraną przez liczne organizacje i służby takie jak Policja, Państwowa Straż Pożarna czy Związek Harcerstwa Polskiego. Akcja działa od 2005 roku i nadal prowadzi liczne kampanie związane z bezpieczeństwem na przejeździe kolejowym. Według statystyk w ciągu 12 miesięcy na pol-

skich przejazdach kolejowo-drogowych dochodzi do 250 w wypadków. Dlatego celem kampanii jest zwiększenie świadomości o zagrożeniach wynikających z niezachowania szczególnej ostrożności na przejazdach oraz kształtowanie postaw i zachowań społecznie pożądanych. W telewizji i w radio pojawiają się spoty reklamowe dotyczące tej tematyki, organizatorzy kampanii prowadzą liczne akcje na ruchliwych przejazdach kolejowych, mające na celu ukazanie istnienia problemu, a także spotkania z dziećmi i młodzieżą w szkołach i przedszkolach. Rozdawane są materiały promocyjne, organizowane konkursy, a także prowadzona strona internetowa, na której można uzyskać informacje dotyczące akcji i jej tematyki, przeczytać prawdziwe historie osób, które uczestniczyły w wypadkach na przejazdach, zgłosić usterkę przejazdu w dowolnym miejscu Polski czy wreszcie zgłosić chęć otrzymywania newslettera. W zakładce „edukacja” znajdują się także poszerzone informacje o tematyce wypadków na przejazdach kolejowo-drogowych, quiz, kolorowanki i inne gry dla najmłodszych odwiedzających stronę. Na facebooku pojawiają się także nowości na temat akcji – liczba osób które śledzą tę informację przekracza tysiąc osób²¹.

Samochody osobowe i ciężarowe, pociągi, maszyny rolnicze, rowery, skutery i motocykle – wszystkie te środki transportu ludzi i przedmiotów uczestniczą w ruchu drogowym. Kierowcy każdego z tych pojazdów mogą być sprawcami lub ofiarami wypadków na drogach. Do każdego z nich skierowane są kampanie mające poprawić ich bezpieczeństwo i świadomość – także do motocyklistów i kierowców poruszających się po drogach wraz z nimi. „Bezpieczny motocyklista”, której hasłem jest „Motocykle są wszędzie. Patrz w lusterka” to jedna z cyklu bardzo głośnych akcji społecznych dotyczących motocyklistów. Ta konkretna akcja, której organizatorem jest Forum Śląskich Motocyklistów, powstała w 2006 roku i trwa do dzisiaj. Aktywne jej reklamowanie zawdzięcza się możliwości samodzielnego propagowania akcji, poprzez rozklejanie plakatów, które można odebrać w wybranych punktach w Polsce²². Inna akcja o tej tematyce – „Motocykle są wszędzie” propaguje swoje hasła poprzez drukowanie i rozdawanie naklejek na pojazdy „Patrz w lusterka. Sprawdź dwa razy. Motocykle są wszędzie”. Jest to apel do kierowców samochodów o uważ-

¹⁹ Narodowy Eksperyment Bezpieczeństwa, <http://dlakierowcow.policja.pl>, dostęp: 20.10.2012

²⁰ Prędkość, <http://www.kbrbd.gov.pl>, dostęp: 20.10.2012

²¹ Bezpieczny przejazd, <http://www.bezpieczny-przejazd.pl/>, dostęp: 20.10.2012

²² O akcji, <http://www.bezpieczny-motocyklista.info/>, dostęp: 20.10.2012

niejszą jazdę²³. Te i wiele innych akcji, których inicjatorami są najczęściej sami motocykliści zrzeszeni na forum są coraz częstszym sposobem na zwrócenie na siebie uwagi kierowców innych pojazdów.

Akcje społeczne – kampanie, festyny, bezpłatne szkolenia, pokazowe symulacje są coraz bardziej popularne nie tylko w Polsce. Widoczny jest ich rzeczywisty wpływ na bezpieczeństwo na drogach, zmniejszenie liczby wypadków i świadomości obywateli. Także umiejętność udzielania pierwszej pomocy jest coraz częstszym zjawiskiem wśród osób uczestniczących w transporcie drogowym, ponieważ kładzie się na nią nacisk przy wielu okazjach – nauce jazdy, kursach doszkalających, w pracy i w codziennym życiu. Akcje prewencyjne są bardzo ważnym elementem życia społecznego, ponieważ mają na celu zapobieganie wypadkom, zmniejszając przy tym potrzebę interwencji służb na drogach.

Wnioski

Państwowa Straż Pożarna, Policja i zespoły Ratownictwa Medycznego to podstawowe służby, które działają w trakcie wypadków drogowych. Ich działania mają na celu uratowanie jak największej ilości osób poszkodowanych w wypadkach, a zarazem minimalizację skutków zdarzeń. Główne niebezpieczeństwa na polskich drogach wywoływane są przez kierowców pojazdów osobowych - zbyt duża pewność swoich umiejętności prowadzenia pojazdów i brawura są przyczyną coraz większej ilości wypadków. Najważniejsze służby działają w ramach Krajowego Systemu Ratowniczo Gaśniczego. Wspólne procedury, ćwiczenia i manewry zwiększają poziom skuteczności prowadzonych działań. Kolejnym krokiem ku zmniejszeniu ilości zagrożeń w transporcie drogowym jest profilaktyka. Liczne kampanie społeczne, które mają na celu edukację obywateli są coraz częstszym zjawiskiem w które zaangażowane są liczne służby profesjonalne. Wszystkie te kroki mają na celu zwiększenie bezpieczeństwa w transporcie drogowym, czego efektem ma być mniejsza ilość wypadków śmiertelnych na naszych drogach. Dalszy rozwój bezpieczeństwa transportu drogowego zależy od dwóch czynników. Po pierwsze co raz większa liczba akcji prewencyjnych, które będą uświadamiać obywateli o tym jak bardzo ważne jest przestrzeganie przepisów ruchu drogowego. Po drugie

dalsze współdziałanie i wypracowanie wspólnych wytycznych pomiędzy służbami czego efektem będzie szybsze i skuteczniejsze reagowanie w sytuacji zagrożenia.

Streszczenie

Każdego dnia na polskich drogach zdarzają się wypadki. Rozmiar szkód poniesionych przez poszkodowanych zależy w znacznej mierze od działań służb ratowniczych. W artykule przedstawiono siły i środki, które działają w trakcie wypadków drogowych, czyli Państwową Straż Pożarną, zespoły Państwowego Ratownictwa Medycznego oraz Policję. Oprócz charakterystyki zagrożeń drogowych, oraz zadań przypisanych do tych konkretnych jednostek przedstawiono najważniejsze działania, mające na celu zwiększenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

Abstract

Every day on the Polish roads accidents happen. Extent of the damage suffered by the victims depends largely on the actions of the emergency services. This paper presents the power and the means to act during the accident, the State Fire Service, State Emergency Medical Teams and the Police. In addition to the characteristics of road hazards, and the tasks assigned to these particular individuals, the most important measures to increase road safety.

Literatura

1. Kuśmirek J., *Program Poprawy Przygotowania Podmiotów Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego do działań związanych z Ratownictwem Drogowym*, Komenda Wojewódzka PSP Poznań, Poznań 2010
2. Biuro Ruchu Drogowego, *Wypadki Drogowe w Polsce w 2011 roku*, Komenda Główna Policji, Warszawa 2012
3. Ustawa o transporcie drogowym z dnia 6 września 2001 roku
4. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 18 lutego 2011 w sprawie szczegółowych zasad organizacji krajowego systemu ratowniczo gaśniczego
5. *Ustawa o Państwowej Straży Pożarnej z dnia 24 sierpnia 1991 roku*
6. Europejski Atlas Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego, www.eurorap.pl

²³ *Motocykle są wszędzie*, <http://www.kampaniespoleczne.pl/>, dostęp: 20.10.2012

7. Utworzenie Państwowej Straży Pożarnej, <http://www.straz.gov.pl>
8. Struktura PSP, <http://www.straz.gov.pl>,
9. Zadania JRG, <http://www.strazbytow.powiat.pl>
10. KSRG, <http://www.straz.gov.pl>
11. Ranecki J., Ramowe zasady postępowania ratowniczego podczas wypadku zbiorowego(wypadki autobusów, karambole drogowe), do pobrania na: http://tnij.org/jerzy_ranecki
12. Narodowy Eksperyment Bezpieczeństwa, <http://dlakierowcow.policja.pl>,
13. Prędkość, <http://www.krbrd.gov.pl>,
14. Bezpieczny przejazd, <http://www.bezpieczny-przejazd.pl/>,
15. akcji, <http://www.bezpieczny-motocyklista.info/>,
16. *Motocykle są wszędzie*, <http://www.kampanie-spoeczne.pl/>,